

Total No. of Printed Pages—7

6 SEM TDC DSE COM (CBCS) 601 (GR-II)

2025

(May)

COMMERCE

(Discipline Specific Elective)

(For Honours and Non-Honours)

Paper : DSE-601 (GR-II)

(Labour and Industrial Law)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নিম্নলিখিত উক্তিবোৰ শুদ্ধ নে অশুদ্ধ উল্লেখ কৰা :

1×8=8

State whether the following statements
are True or False :

(a) ভাৰতত শ্রম বিধান সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহ আৰু
আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় চুক্তিৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়।

Labour legislation in India is influenced by both constitutional provisions and international conventions.

- (b) ভাৰতত সকলো শ্ৰম আইন একেই ধৰণৰ আৰু
বিনা আপেক্ষিকভাৱে সকলো উদ্যোগত প্ৰযোজ্য।

All labour laws in India are uniform and applicable to every industry without exception.

- (c) ফেক্টৰী আইন, ১৯৪৮ অনুসৰি, ১৪-১৮ বছৰৰ
মাজৰ কিশোৰক বিপদজনক প্ৰক্ৰিয়াত নিয়োজিত
কৰিব নোৱাৰিব।

According to the Factories Act, 1948, no adolescent (aged 14-18 years) can be employed in hazardous processes.

- (d) এটা শ্ৰম সংগঠন এবাৰ পঞ্জীয়ন হোৱাৰ পাছত
চৰকাৰৰ পঞ্জীয়ন বাতিল কৰাৰ কোনো
ক্ষমতা নাই।

The government has no authority to cancel the registration of a trade union once it is registered.

- (e) মজুৰি পৰিশোধ আইন, ১৯৩৬ অনুসৰি, কেৱল জৰিমনা, ঋণ আৰু কৰৰ দৰে অনুমোদিত কাৰণত মজুৰিৰ পৰা কৰ্তনৰ অনুমতি দিয়ে।

The Payment of Wages Act, 1936 allows deductions from wages only for authorized reasons like fines, loans and taxes.

- (f) মজুৰি বোনচ আইন, ১৯৬৫ কেৱল চৰকাৰী কৰ্মচাৰীসকলৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য।

The Payment of Bonus Act, 1965 applies only to government employees.

- (g) নিম্নতম মজুৰি আইন, ১৯৪৮ ৰাজ্য চৰকাৰক বিভিন্ন ধৰণৰ কৰ্মসংস্থাপনৰ বাবে ভিন্ন নিম্নতম মজুৰি নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ অধিকাৰ দিয়ে।

The Minimum Wages Act, 1948 empowers State Governments to fix different minimum wages for different employments.

- (h) ভাৰতত শ্ৰম আইন স্থিৰ আৰু ইয়াত সময়ানুকূল সংশোধনৰ প্ৰয়োজন নাই।

Labour laws in India are static and do not require amendments over time.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

4×4=16

Write short notes on any four of the following :

- (a) শ্রম বিধিৰ প্ৰকৃতি
Nature of labour legislation
- (b) শ্রমিকৰ কল্যাণ
Welfare of workers
- (c) কাৰখানা আইনৰ অধীনত নিৰীক্ষকসকল
Inspectors under the Factories Act
- (d) পঞ্জীয়নকৃত শ্রমিক সংগঠনৰ বাধ্যবাধকতা
Obligations of registered trade union
- (e) ন্যূনতম বোনাচ প্ৰদান
Payment of minimum bonus

3. (a) ভাৰতবৰ্ষত শ্রম বিধানৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। প্ৰত্যেকৰে উদাহৰণ দিয়া।

14

Explain the different types of labour legislation in India. Provide examples of each.

অথবা / Or

- (b) শ্রম আইনসমূহৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ কি কি?
আধুনিক শ্রম বিধানসমূহৰ মূলনীতিসমূহ আলোচনা
কৰা। 4+10=14

What are the main objectives of labour laws? Discuss the main principles of modern labour legislations.

4. (a) ফেক্টৰী আইন, ১৯৪৮ অনুসৰি কৰ্মচাৰীৰ স্বাস্থ্য
সুৰক্ষাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা বিধানসমূহৰ বিশ্লেষণ
কৰা। 14

Analyze the provisions of the Factories Act, 1948, safeguarding the health of workers.

অথবা / Or

- (b) ফেক্টৰী আইন, ১৯৪৮ অনুসৰি যুবক-যুবতীসকলৰ
নিযুক্তিৰ বিষয়ে কি কি আইনী বিধান আছে?
ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the legal provisions under the Factories Act, 1948, concerning employment of young persons.

5. (a) ট্রেড ইউনিয়ন আইন, ১৯২৬ অনুসৰি কোনো
ট্রেড ইউনিয়ন পঞ্জীয়নৰ প্ৰক্ৰিয়া বৰ্ণনা কৰা।
পঞ্জীয়ন নাকচ হোৱাৰ বা বাতিল হোৱাৰ
কাৰণসমূহ কি কি? 8+6=14

Describe the procedure for registration of a trade union under the Trade Union Act, 1926. What are the grounds for refusal and cancellation of registration?

অথবা / Or

- (b) ট্রেড ইউনিয়ন আইন, ১৯২৬ অনুসৰি পঞ্জীয়নভুক্ত
ট্রেড ইউনিয়নসমূহক দিয়া অধিকাৰ আৰু
দায়মুক্তিসমূহৰ বিধান পৰীক্ষা কৰা। 7+7=14

Examine the provisions under the Trade Union Act, 1926, regarding the rights and immunities granted to registered trade unions.

6. (a) মজুৰি পৰিশোধ আইন, ১৯৩৬ অনুসৰি মজুৰিৰ
পৰা অনুমোদিত কটকতিৰ বিধানসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 14

Explain the provisions of the Payment of Wages Act, 1936, regarding permissible deductions from wages.

অথবা / Or

- (b) নিম্নতম মজুৰি আইন, ১৯৪৮ অনুসৰি নিম্নতম মজুৰি নিৰ্ধাৰণ আৰু সংশোধনৰ প্ৰক্ৰিয়া আলোচনা কৰা। এই আইনে কৰ্মচাৰিক ন্যায্যসঙ্গত মজুৰি কেনেকৈ নিশ্চিত কৰে? 8+6=14

Discuss the procedure for fixing and revising minimum wages under the Minimum Wages Act, 1948. How does the Act ensure fair wages for workers?

★ ★ ★